

СИЛАБУС КУРСУ

Продовольча та екологічна безпека у воєнний та післявоєнний часи: правові виклики для України та світу

Ступінь вищої освіти – доктор філософії (*PhD*)

Освітньо-наукова програма «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

Кількість кредитів ECTS – 4

Рік навчання – 2, семестр – 4

Мова викладання – українська

Керівник курсу:

д.в.н., доцент **Богатко Надія Михайлівна**

nadiyabogatko@ukr.net; +380673952150

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Продовольча та екологічна безпека у воєнний та післявоєнний часи: правові виклики для України та світу» спрямована на формування у аспірантів системи знань з питань щодо нормативно-правових вимог продовольчої та екологічної безпеки харчових продуктів, кормів для тварин, благополуччя та здоров'я тварин у воєнний і післявоєнний часи, а також здійснення випробувань безпечності та якості харчових продуктів та кормів для забезпечення санітарної безпеки за їх виробництва та обігу.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Розуміти філософсько-світоглядні засади, сучасні тенденції, напрями і закономірності розвитку вітчизняної науки в умовах глобалізації суспільного життя та інтернаціоналізації науково-освітньої діяльності; володіти загальною та спеціальною методологією наукового пізнання, застосування здобутих знань у практичній діяльності; формулювати наукову проблему та її робочі гіпотези на основі переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; критично оцінювати наукові досягнення сучасної ветеринарної медицини, ветеринарної гігієни, санітарії і експертиза; вирішувати наукові завдання та проблеми у галузі ветеринарії за системного підходу в оцінюванні небезпечних ризиків і кваліфікованого узагальнюючого процесу аналізу продовольчої та екологічної безпеки за виробництва та обігу харчових продуктів, кормів і благополуччя та здоров'я тварин у воєнний і післявоєнні часи; створювати нові знання через оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях; аналізувати науковий доробок у напрямі забезпечення продовольчої та екологічної безпеки за виробництва та обігу харчових продуктів, кормів і благополуччя та здоров'я тварин; володіти інформацією щодо сучасного стану і тенденцій розвитку світової і вітчизняної ветеринарної науки, зокрема, володіння специфікою і структурою системи контролю безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, кормів і благополуччя та здоров'я тварин на основі вітчизняних і міжнародних нормативно-правових актів; створювати нові знання через оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях;

здійснювати критичний аналіз різних інформаційних джерел, авторських методик, конкретних освітніх, наукових та професійних текстів у галузі ветеринарії, дотриманні ЄС комюніке «Стратегія ЄС з адаптації до зміни клімату», а також дотримання вимог системи екологічної безпеки згідно ISO 14001 та систем простежуваності та HACCP (за виконання належних практик виробництва – *GFP, GMP, GHP, GCP, GLP*) на потужностях з виробництва та обігу харчових продуктів, кормів для тварин, а також благополуччя та здоров'я тварин у воєнний і післявоєнний часи.

СТРУКТУРА КУРСУ

Годи ни (лек./ сем.)	Тема	Результати навчання	Завдан ня
2/3	Тема 1. Основні положення нормативно-правової бази щодо продовольчої та екологічної безпеки	Знати і розуміти теорію та методологію системного аналізу в оцінювання продовольчої та екологічної безпеки та їх впливу на виробництво та обіг харчових продуктів, кормів, здоров'я та благополуччя тварин у воєнний і післявоєнний часи	питання
2/3	Тема 2. Аналіз глобальних змін клімату та їх впливу на продовольчу та екологічну безпеку України та країн світу у воєнний і післявоєнний часи	Знати і розуміти еволюцію глобальних змін клімату та їх впливу на продовольчу та екологічну безпеку України та країн світу у воєнний і післявоєнний часи; уміти здійснювати процедури моніторингу показників безпечності та окремих показників якості харчових продуктів	питання
2/3	Тема 3. Особливості впровадження системи екологічної безпеки (ISO 14001) та систем простежуваності та HACCP на потужностях з виробництва та обігу харчових продуктів, кормів для тварин, вирощування тварин	Знати і розуміти особливості впровадження системи екологічної безпеки (ISO 14001) та систем простежуваності та HACCP на потужностях з виробництва та обігу харчових продуктів, кормів для тварин, вирощування тварин; уміти встановлювати небезпечні хімічні, біологічні та фізичні фактори на потужностях; уміти здійснити внутрішній аудит дієвості плану HACCP та системи простежуваності за виконання належних практик виробництва – <i>GFP, GMP, GHP, GCP, GLP</i>	питання
2/3	Тема 4. Оновлення оцінювання фактичних і моделювання майбутніх змін клімату та їх впливу на продовольчу та екологічну безпеку у воєнний і післявоєнний часи	Уміти оцінювати сталі та майбутні зміни клімату та їх впливу на продовольчу та екологічну безпеку у воєнний і післявоєнний часи; уміти застосовувати екологічну систему щодо проведення внутрішнього аудиту та державного контролю виробничого доквілля, питної води; вимоги до викидів у повітря, ґрунт забруднюючих речовин; знати і розуміти до моделювання моніторингу забруднюючих речовин у харчових продуктах, а також планування процесу поліпшення безпечності та якості харчових продуктів	питання
2/3	Тема 5. Вплив зміни клімату на безпечність та якість харчових продуктів, кормів для тварин,	Уміти визначати та оцінювати вплив кліматичних змін на виробництво та обіг харчових продуктів, кормів, здоров'я та благополуччя тварин; уміти інтерпретувати наслідки кліматичних змін на	питання

	утримання тварин, та негативні наслідки для продовольчої безпеки. Органічне виробництво в Україні.	показники безпечності та якості харчових продуктів та кормів; уміти визначати основні принципи органічного виробництва в галузі тваринництва та вплив його на продовольчу та екологічну безпеку	
2/3	Тема 6. Екологічна безпека держави у воєнний і післявоєнний часи	Розуміти роль органічного виробництва у формуванні продовольчої безпеки; уміти осмислювати та застосовувати сучасні правові та нормативно-правові документи у сфері екологічної безпеки у воєнний і післявоєнний часи	питання
2/3	Тема 7. Національні та міжнародні стандарти щодо здійснення лабораторних випробувань за показниками безпечності та окремими показниками якості харчових продуктів, кормів для тварин.	Уміти демонструвати розуміння підходів національних та міжнародних стандартів щодо здійснення лабораторних випробувань за показниками безпечності та окремими показниками якості харчових продуктів, кормів для тварин; уміти застосовувати базові критерії та принципи менеджменту безпечності харчових продуктів та кормів; уміти оцінити отримані показники і зробити висновки	питання
2/3	Тема 8. Моніторинг довілля на потужностях з виробництва та обігу харчових продуктів, кормів, вирощування тварин.	Уміти аналізувати основні завдання та принципи гарантування безпечності та якості харчових продуктів тваринного і рослинного походження, кормів, благополуччя та здоров'я тварин за виконання процедур моніторингу; уміти проводити випробування забруднюючих речовин в довіллі на потужностях з виробництва та обігу харчових продуктів, кормів, вирощування тварин за використання методик	питання
2/3	Тема 9. Екологічні вимоги до потужностей (міжнародні стандарти серії ISO 14000)	Уміти застосовувати методи моніторингу та контролю екологічних вимог на потужностях з виробництва та обігу харчових продуктів, кормів для тварин, а також благополуччя та здоров'я тварин; уміти здійснювати методи і прийоми усунення небезпечних факторів у визначених КТУ; уміти планувати процес поліпшення безпечності харчових продуктів на потужностях з виробництва та обігу харчових продуктів та кормів	питання
2/2	Тема 10. Оцінка забруднюючих речовин в агроєкосистемах – один з основних аспектів продовольчої безпеки. Правові аспекти регулювання щодо відшкодування завданої шкоди у воєнний час в Україні	Уміти оцінювати ризик небезпек в агроєкосистемах та застосовувати процедури моніторингу, прийнятих у ЄС; уміти розробляти основні кроки під час запровадження системи оцінювання продовольчої безпеки за моніторингу безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, враховуючи екологічний та епідеміологічний моніторинг; вміти оперувати нормативно-правовими актами щодо відшкодування завданої шкоди у воєнний час в Україні	питання
-/6	Презентація індивідуального завдання (<i>Simulation project</i>)	Уміти отримувати законодавчу інформацію і результативно спілкуватися в науковому середовищі під час вирішенні професійних завдань; складати реферати, писати наукові статті, анотації і рецензії;	Презентація лекції, семінар

	презентувати та обговорювати результати власних наукових досліджень	и підсумкове опитування
--	---	-------------------------

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Порядок визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації : Постанова КМУ від 20.03.2022 р. № 326. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2022>.

2. Про збір, обробку та облік інформації про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації : Постанова КМУ від 26.03.2022 № 326. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras>.

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Мінфіна України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

4. War damage in Ukraine: all you need to know to obtain compensation. URL: <https://cms.law/en/media/local/cms-cmno/files/publications/publications/war-damage-inukraine-all-you-need-to-know-to-obtain-compensation?v=1>.

5. Про правовий режим воєнного стану : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 28. Ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

6. Цивільний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України* від 16.01.2003 № 435-IV. №№ 40-44. Ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

7. Проект Закону про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39283>.

8. Ukraine: civilian casualty update 20 June 2022. URL : <https://www.ohchr.org/en/news/2022/06/ukraine-civilian-casualty-update-20-june-2022>.

9. Деякі питання проведення заходів державного контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин, державного ветеринарно-санітарного контролю і ввезення вантажів на митну територію України у період воєнного стану. Постанова Кабінету Міністрів від 7 травня 2022 р. № 537. Постанова КМУ від 07.05.2022 р. № 537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2022-%D0%BF#Text>.

10. Про заходи щодо забезпечення в умовах воєнного стану безперебійного постачання імпортованих харчових продуктів і кормів. Постанова КМУ від 09.03.2022 р. № 234. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/234-2022-%D0%BF#Text>.

11. Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 9 березня 2022 р. № 234. Постанова КМУ від 19.08.2022 р. № 922. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-2022-%D0%BF#n2>.

12. Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану. Постанова КМУ від 11.03.2022 р. № 252. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/14654?fbclid=IwAR3yMUEqLMjaFQcDjVZXW5uOznuEQQw4QumgFvsAYJSTQvnMzvyMBpnRQ0E>

13. Семчук Н. О. Відповідальність за заподіяну повітряну і космічну шкоду в кримінальному праві. *Захист прав і свобод людини та громадянина (кримінально-правові аспекти) : монографія*. Тернопіль, 2022. С. 239–273.

14. Про визначення збитків, завданих Україні внаслідок війни : Указ Президента України від 17.05.2022 р. № 345/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/345/2022#Text> (дата звернення: 17.06.2022).

15. Office of the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) Official site. Ukraine Situation: Refugees from Ukraine across Europe. (2022-06-16). URL:file:///C:/Users/asus/Downloads/Ukraine%20situation%20flash%20update%20No%2017%2017%2006%202022.pdf.
16. ДСТУ ISO 22000:2018 Системи менеджменту екологічної безпеки. Вимоги до будь-якої організації в харчовому ланцюзі (ISO 22000:2018, IDT). Кив: ДП «Укр НДНЦ», 2019. 42 с.
17. ДСТУ ISO 14001:2015 Системи екологічного управління. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 14001:2015, IDT). Кив: ДП «Укр НДНЦ», 2016. 37 с. https://quality.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3-ISO_14001-2015-.pdf
18. Ammar K.A., Kheir A.M.S, Ali B.M., Sundarakani B., Manikas I. Developing an analytical framework for estimating food security indicators in the United Arab Emirates: A review. *Environ Dev Sustain.* 2023, Feb 22:1-20. doi: 10.1007/s10668-023-03032-3.
19. Codex Alimentarius. Food hygiene. Basic texts. Second edition / Issued by the Secretariat of the Joint FAO/WHO Food Standards Programme, FAO, Rome. 2021. 123 p.
20. Sippel S.R., Dolinga M. Constructing agri-food for finance: startups, venture capital and food future imaginaries. *Agric Human Values.* 2023;40(2):475-488. doi:10.1007/s10460-022-10383-6.
21. Maignien T, Arnich N, Sanaa M, Boué G, Federighi M. First Survey about Current Practices of Environmental Monitoring Programs within French Agri-Food Industries. *Biology (Basel).* 2022 Jan 7;11(1):89. doi: 10.3390/biology11010089.
22. de Nijs M., Crews C., Dorgelo F., MacDonald S., Mulder P.P.J. Emerging Issues on Tropane Alkaloid Contamination of Food in Europe. *Toxins (Basel).* 2023 Jan 19;15(2):98. doi: 10.3390/toxins15020098.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів і перескладання: Письмові роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 10 балів).

Політика щодо академічної доброчесності: Письмові роботи підлягають перевірці на наявність плагіату та допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями (не більше 20%). Використання друкованих і електронних джерел інформації під час складання модулів та підсумкового заліку заборонено.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із гарантом програми.

Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Структурні елементи: Питома вага, %

Поточне опитування, тестування, кейси – заліковий модуль 1	30
Поточне опитування, тестування, кейси – заліковий модуль 2	30
Комплексне практичне індивідуальне завдання	40

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ:

За шкалою університету За національною шкалою За шкалою *ECTS*:

90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84	добре	C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64	задовільно	E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34	незадовільно	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)